

Документ за разглеждане в заседание

A9-0050/2024

22.2.2024

ДОКЛАД

относно европейския семестър за координация на икономическите политики: социални приоритети и приоритети в областта на заетостта за 2024 г.
(2023/2116(INI))

Комисия по заетост и социални въпроси

Докладчик: Драгош Пъслару

Съдържание

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....	17
ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА.....	19
ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ.....	20
ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ	21

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно европейския семестър за координация на икономическите политики: социални приоритети и приоритети в областта на заетостта за 2024 г. (2023/2116(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид член 3 от Договора за Европейския съюз,
- като взе предвид членове 9 и 149 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 21 ноември 2023 г., озаглавено „Годишен обзор на устойчивия растеж за 2024 г.“ (COM(2023)0901),
- като взе предвид предложението на Комисията от 21 ноември 2023 г. за съвместен доклад за заетостта от Комисията и Съвета (COM(2023)0904),
- като взе предвид препоръката на Комисията от 21 ноември 2023 г. за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната (COM(2023)0903),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 21 ноември 2023 г., озаглавено „Доклад за механизма за предупреждение за 2024 г.“ (COM(2023)0902),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 21 ноември 2023 г., озаглавено „Проекти на бюджетни планове за 2024 г.: обща оценка“ (COM(2023)0900),
- като взе предвид препоръката на Съвета от 27 ноември 2023 г. относно разработването на рамкови условия за социалната икономика¹,
- като взе предвид своята резолюция от 5 юли 2023 г. относно бедността сред жените в Европа²,
- като взе предвид Европейския стълб на социалните права (ЕССП), провъзгласен от Съвета, Парламента и Комисията през ноември 2017 г.,
- като взе предвид Европейската социална харта (ЕСХ), посочена в преамбюла на Европейския стълб на социалните права,
- като взе предвид съобщението на Комисията от 9 ноември 2022 г., озаглавено „Съобщение относно насоките за реформа на рамката за икономическо управление на ЕС“ (COM(2022)0583),

¹ ОВ С, C/2023/1344, 29.11.2023, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=OJ:C_202301344

² ОВ С 47, 7.2.2023 г., стр. 2.

- като взе предвид препоръката на Съвета от 30 януари 2023 г. относно адекватен минимален доход, гарантиращ активно приобщаване³,
- като взе предвид предложението на Комисията от 26 април 2023 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно ефективната координация на икономическите политики и многостранния бюджетен надзор и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета (COM(2023)0240),
- като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет относно протокола за социален напредък⁴,
- като взе предвид своята позиция по предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно ефективната координация на икономическите политики и многостранния бюджетен надзор и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета и становището на комисията по заетост и социални въпроси по този въпрос (COM(2023)0240 - C9-0150/2023 - 2023/0138(COD)),
- като взе предвид доклада на Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд (Eurofound) и на Европейската агенция за околна среда от 3 август 2023 г., озаглавен „Екологични, чисти и готови за сближаване? Анализ на сближаването на екологичното качество на живот в ЕС“,
- като взе предвид доклада на Eurofound от 21 септември 2023 г., озаглавен „Гарантиране на достъп до услуги за деца в ЕС“,
- като взе предвид доклада на Eurofound от 28 март 2023 г., озаглавен „Мерки за справяне с недостига на работна ръка: поуки за бъдещата политика“,
- като взе предвид резюмето на политиката на Eurofound от 10 октомври 2023 г., озаглавено „Качество на работните места на работниците от ключово значение за пандемията от COVID-19“,
- като взе предвид доклада на Eurofound от 18 октомври 2023 г., озаглавен „Преодоляване на разделението между селските и градските райони: премахване на неравенствата и овластяване на общностите“,
- като взе предвид доклада на Eurofound от 25 октомври 2023 г. относно пакета „Подготвени за цел 55: въздействие върху заетостта в ЕС до 2030 г.“,
- като взе предвид резюмето на политиката на Eurofound от 19 декември 2023 г., озаглавено „Неравенства между поколенията: как да се преодолеят различията?“,
- като взе предвид доклада на Eurofound от 30 ноември 2023 г., озаглавен „Правото на откъсване от работната среда: прилагане и въздействие на равнището на дружествата“,
- като взе предвид доклада на Eurofound от 29 август 2023 г., озаглавен „Социални последици от нестабилността на пазара на труда“,

³ ОВ С 41, 3.2.2023 г., стр. 1.

⁴ ОВ С 293, 18.8.2023 г., стр. 42.

- като взе предвид член 54 от своя Правилник за дейността,
 - като взе предвид доклада на комисията по заетост и социални въпроси (A9-0050/2024),
- A. като има предвид, че според икономическата прогноза на Комисията от есента на 2023 г. пазарът на труда в ЕС е продължил да постига добри резултати през първата половина на 2023 г., въпреки забавянето на икономическия растеж и отчетените различия в отделните държави членки и региони, както и в отделните сектори; като има предвид, че тази година ръстът на заетостта в ЕС се очаква да бъде 1,0%, като според прогнозите тази стойност ще намалее до 0,4% през 2024 г. и 2025 г.; като има предвид, че се очаква равнището на безработица в ЕС да остане като цяло стабилно в размер на 6,0% през 2023 г. и 2024 г., което е най-ниският процент, отчитан досега за ЕС, и да спадне до 5,9% през 2025 г.; като има предвид, че неравенството между половете на пазара на труда продължава да бъде широко разпространено и се отразява както върху разликите в заетостта между жените и мъжете, така и при тяхното заплащане; като има предвид, че въпреки някои неотдавнашни подобрения, лицата с увреждания все още се сблъскват със значителни пречки на пазара на труда; като има предвид, че младежката безработица остава почти три пъти по-висока спрямо тази на лицата в трудоспособна възраст от ЕС и че младите хора продължават да са изправени пред предизвикателства във връзка с тяхната интеграция на пазарите на труда в много държави членки;
- Б. като има предвид, че в годишния обзор за устойчивия растеж за 2024 г. се подчертава, че въпреки значителното увеличение на възнагражденията в ЕС през 2022 г. и в началото на 2023 г., заплатите продължават да са по-ниски спрямо високите темпове на инфлацията, което доведе до намалена покупателна способност, като най-засегнати са лицата с по-ниски доходи; като има предвид, че номиналните увеличения на минималните работни заплати в някои държави членки не доведоха до значително повишаване на покупателната способност на лицата, получаващи минимална работна заплата⁵; като има предвид, че през 2022 г. реалните възнаграждения в ЕС намаляха с 3,7%, увеличавайки риска от бедност и бедност сред работещите, който допълнително се изостря от някои фактори, като например семейното положение на лицата (домакинствата с един родител са засегнати в особено голяма степен); като има предвид, че се очаква реалните възнаграждения да се увеличат от 2024 г. нататък в резултат на продължаващия ръст на номиналните възнаграждения и намаляващата инфлация, въпреки големите различия между отделните държави; като има предвид, че в този контекст силният социален диалог и ефективното колективно договаряне в съответствие с националните практики са от решаващо значение за постигането на общ ръст на възнагражденията, който подпомага покупателната способност, по-специално за лицата, получаващи ниска и средна работна заплата;
- В. като има предвид, че рискът от бедност или социално изключване продължава да бъде по-голям за жените, младежите, хората с ниско равнище на образование и безработните лица; като има предвид, че все още има много пропуски при достъпа

⁵ Eurofound, *Минимални работни заплати през 2023 г.: Годишен преглед*, поредица „Минимални заплати в ЕС“, Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2023 г.

до обезщетения за безработица и схемите за минимални доходи, включително сред самостоятелно заетите лица и работниците с нестандартни договори, както и при групите на по-младите хора, като през 2022 г. 61% от безработните лица в ЕС не са получавали обезщетения или помощи⁶; като има предвид, че тази ситуация се усложнява от факта, че за много хора осигуряването на подходящи и финансово достъпни жилища става недостъпно⁷; като има предвид, че според проучване на Eurofound непостоянните договори и несигурността на работното място са свързани с по-малко доверие в другите хора и с по-слабо усещане за справедливост;

- Г. като има предвид, че непровокираната и неоправдана агресивна война на Русия срещу Украйна задълбочи съществуващите неравенства в рамките на ЕС, като доведе до хуманитарна, енергийна, икономическа и социална криза; като има предвид, че се вижда неблагоприятното въздействие на големите разлики в доходите върху икономическия растеж и върху социалното единство; като има предвид, че фискалната консолидация може да бъде справедлива и устойчива, единствено ако не пречи на намаляването на социалните, икономическите и регионалните неравенства; като има предвид, че ЕС все още е изправен пред проблема с повишаването на разходите за живот и продължаваща инфлацията, което до голяма степен се дължи на растящите цени на енергията, горивата, храните и стоките от първа необходимост, както и на неоправдани, прекомерно големи корпоративни печалби в енергийния сектор⁸, които засилват икономическата и социалната криза в Европа; като има предвид, че цените на енергията в ЕС остават като цяло високи спрямо нивата отпреди кризата и цените в останалата част от света;
- Д. като има предвид, че в икономическата прогноза на Комисията от есента на 2023 г. се подчертава, че несигурността и рисковете от влошаване на икономическите перспективи са се увеличили през последните месеци заради продължителната агресивна война на Русия срещу Украйна и по-широките регионални последици от израелско-палестинския конфликт, и че затягането на паричната политика може да доведе до верижна реакция и да повлияе отрицателно на икономическата активност за по-дълъг период и в по-голяма степен спрямо предвиденото в тази прогноза, тъй като адаптирането на финансите на предприятията, домакинствата и правителствата към условията на високи лихвени проценти може да се окаже по-трудна задача; като има предвид, че домакинствата с ипотечни кредити с гъвкав лихвен процент вече са изправени пред проблема с по-високите разходи⁹;
- Е. като има предвид, че цифровият и екологичният преход биха могли да окажат значително въздействие върху околната среда и засегнатите лица, както и върху икономиката, включително пазара на труда и предприятията, и биха могли да

⁶ Eurofound, *Социална закрила 2.0 – Схеми за безработица и минимални доходи*, Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2024 г., предстояща публикация.

⁷ Eurofound, *Недостъпни и неподходящи жилища в Европа*, Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2023 г.

⁸ https://www.ecb.europa.eu/pub/economic-bulletin/focus/2023/html/ecb.ebbox202304_03~705befadac.en.html.

⁹ Eurofound, *Недостъпни и неподходящи жилища в Европа*, Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2023 г.

довеждат до допълнителни регионални различия при неправилно прилагане на практика; като има предвид, че ако бъдат добре управлявани и получат достатъчна подкрепа, двата прехода ще разширят значително някои икономически дейности и същевременно ще трансформират други икономически дейности и техният потенциал за устойчив растеж; като има предвид, че цялостният и амбициозен политически отговор на равнището на ЕС е от съществено значение за свеждане до минимум на социалното и икономическото въздействие и последиците за пазара на труда от тези преходи, като същевременно се максимизира техният потенциал за качествена заетост; като има предвид, че в рамките на европейския семестър за координация на икономическите и социалните политики, по Механизма за възстановяване и устойчивост беше разгледан въпросът за екологичния и цифровия преход, при който жените са особено слабо представени; като има предвид, че както териториалната перспектива, така и перспективата за равенство между половете са важни елементи за един действително справедлив преход;

- Ж. като има предвид, че изменението на климата, глобалното затопляне и загубата на биологично разнообразие се ускоряват експоненциално, а европейските граждани усещат последиците от влошаването на климата и от екстремните метеорологични явления по-интензивно и по-често от преди; като има предвид, че социално-икономическите последици от екологичния преход ще бъдат неравномерно разпределени в рамките на ЕС и между отделните му територии, и следователно ще изискват разширяване на икономическите дейности, свързани с енергията от възобновяеми източници, енергийната ефективност и кръговата икономика; като има предвид, че целите за декарбонизация до 2030 г. са завишени, за да се постигне неутралност по отношение на климата до 2050 г.; като има предвид, че според проучване на Eurofound се очаква законодателният пакет на ЕС в областта на климата „Подготвени за цел 55“ да доведе до нетно създаване на 204 000 работни места в ЕС през периода 2019 – 2030 г.;
- З. като има предвид, че според ОИСР през 2019 г. 26,7% от работната сила в държавите, членуващи в тази организация, са заемали работни места, изложени на висок риск от автоматизация; като има предвид, че политиките за справедлив преход следва да бъдат приобщаващи и да бъдат насочени най-вече към най-засегнатите общности и най-уязвимите групи, но освен това те трябва да предоставят възможности за квалификация, преквалификация и повишаване на квалификацията, както и възможности за създаване на качествени работни места, справяне с дискриминацията на работното място, защита на правата на работниците и повишаване на трудовите стандарти в рамките на единния пазар; като има предвид, че са необходими значителни допълнителни усилия за подобряване на цифровите умения на населението на ЕС, особено за нискоквалифицираните лица, възрастните хора и гражданите на трети държави; като има предвид, че цифровизацията, роботизацията, автоматизацията и изкуственият интелект трябва да носят ползи за работниците и за обществото чрез подобряване на условията на труд и качеството на живот, осигуряване на добър баланс между професионалния и личния живот, създаване на по-добри възможности за заетост и принос за социално-икономическото сближаване; като има предвид, че работниците и техните синдикални организации ще играят

решаваща роля за предвиждане и преодоляване на рисковете, произтичащи от тези предизвикателства;

- И. като има предвид, че съотношението между дълга и БВП на ЕС се очаква да бъде 79% за 2024 г. и 2025 г.; като има предвид, че във връзка с общата клауза за дерогация съгласно Пакта за стабилност и растеж, която изтича в края на 2023 г., паричната политика играе важна роля за намаляване на инфлацията, а фискалната политика на държавите членки трябва да гарантира фискална устойчивост, като същевременно се осигуряват достатъчно възможности за допълнителни инвестиции, включително инвестиции за социална закрила, качествена социална инфраструктура и социални услуги, както и за подкрепа за дългосрочния икономически растеж, като се подобрява конкурентоспособността и устойчивостта и се укрепва демократичната легитимност чрез по-голяма прозрачност на анализа за устойчивостта на обслужването на дълга и засилване на ролята на държавите членки при определянето на тяхната фискална траектория; като има предвид, че политиките за икономическа координация следва да са насочени към изпълнение на целите на Европейския стълб на социалните права (ЕССП) и целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР), за да се постигне напредък към по-голяма степен на приобщаване и устойчивост; като има предвид, че при планираните фискални корекции на държавите членки следва да се гарантира необходимото пространство за ключови социални инвестиции във връзка с прилагането на принципите на ЕССП и постигането на целите за намаляване на бедността;
- Й. като има предвид, че съвместният доклад за заетостта за 2024 г. предоставя първа оценка за актуалното състояние на държавите членки по отношение на трите водещи цели за 2030 г. и показва: добър напредък по целта за заетост, с равнище на заетост от 74,6%, но със значителни разлики между отделните държави членки и региони по отношение на стабилността на заетостта, качеството на условията на труд, пола и възрастта на работещите; напредък на повечето държави членки по отношение на техните национални цели за намаляване на бедността, но промени в обратната посока за други държави членки; необходимост от значителен напредък за постигане на водещата цел на ЕС: до 2030 г. 60% от възрастните в ЕС да участват ежегодно в обучения, спрямо ниското равнище от 37,4% през 2016 г.;
- К. като има предвид, че включването на рамка за социална конвергенция в преразгледания и по-демократичен европейски семестър следва да насърчава възходящата социална конвергенция и следва да подобри оценката и мониторинга на заетостта и социалните промени в държавите членки и в ЕС, като в съвместния доклад за заетостта, базиран на набора от водещи социални показатели, се идентифицират и се преодоляват рисковете за възходящата конвергенция на държавите членки и като се публикуват доклади на Комисията за социалната конвергенция на държавите членки, за които са установени рискове за възходящата социална конвергенция; като има предвид, че според анализа на Eurofound за сближаването хората, които са изложени на риск от изпадане в бедност или на риск от бедност или социално изключване, са по-силно засегнати от икономически спадове и са по-уязвими към енергийната криза и неподходящи жилищни условия; като има предвид, че според проучване на Eurofound за проследяване на напредъка във връзка с гаранцията за децата, за децата в селските

райони и тези, които живеят в риск от бедност, е по-вероятно да имат по-малко успешно академично развитие и да напуснат по-рано системата на образованието;

- Л. като има предвид, че повишаването на квалификацията на работниците във връзка с двойния преход и гарантирането на активното им участие в променящия се пазар на труда е от ключово значение за обезпечаването на устойчив растеж и развитие, повече иновации и конкурентоспособност, както и устойчив и справедлив преход на икономиката на ЕС; като има предвид, че са необходими целенасочена подкрепа и възможности за лицата, наскоро завършили висшето си образование, както и за младите специалисти на първото им работно място, с цел улесняване на успешната им интеграция в работната сила;
- М. като има предвид, че продължаващата стагнация на производствените дейности представлява пречка за по-голямата конкурентоспособност на ЕС; като има предвид, че предприятията в ЕС са обременени от административни пречки, които възпрепятстват способността им да инвестират; като има предвид, че са необходими съвместни усилия за прилагане на действащите правила и за премахване на пречките;
- Н. като има предвид, че според Eurofound през 2017 г. 20% от работните места в Европа са били с „лошо качество“ и са излагали работниците на повишен риск за тяхното физическо или психическо здраве; като има предвид, че по време на пандемията от COVID-19 здравето и благосъстоянието на работниците от критично значение, като например здравните работници и лицата, които обгрижват други хора, работниците в продоволствената система, чистачите и работниците по събиране и сортиране на отпадъци, транспортните работници, работниците, полагащи физически труд, както и работниците в сферата на сигурността, бяха изложени на риск; като има предвид, че 23% от европейските работници считат, че тяхната безопасност или здраве са изложени на риск поради работата им, а 14% от работниците са изложени на високо ниво на психосоциален риск; като има предвид, че за един добре функциониращ съвременен пазар на труда, в контекста на променящата се трудова среда, създаването на здравословна бизнес среда и установяването на подходящ баланс между професионалния и личния живот са ключови фактори; като има предвид, че според неотдавнашно проучване на Eurofound относно правото на откъсване от работната среда по-голяма част от работещите в предприятия, които нямат политика за право на откъсване от работната среда, заявяват, че страдат от здравословни проблеми, като например често главоболие, стрес и тревожност; като има предвид, че в предприятията с право на откъсване от работната среда два пъти повече работници съобщават за много висока степен на удовлетвореност от работата, както и за по-добър баланс между професионалния и личния живот;
- О. като има предвид, че в резултат на застаряването на населението броят на хората на възраст над 65 години нараства бързо, а същевременно не могат да се намерят подходящи кандидати за запълване на все по-малкото работни места от критично значение, което води до намаляване на броя на служителите, финансиращи модела за социално подпомагане в ЕС;

- П. като има предвид, че отрицателните демографски тенденции биха могли да увеличат регионалните различия в ЕС, особено в селските райони и в най-отдалечените региони; като има предвид, че изтичането на мозъци, както в рамките на ЕС, така и извън него, влошава цялостното неблагоприятно въздействие на тези тенденции; като има предвид, че младите хора са основата, върху която се изгражда устойчивият икономически и социален просперитет на Европа, и че те са ключов приоритет за ЕС, както се потвърждава от Европейската стратегия за младежта и засилената гаранция за младежта; като има предвид, че следователно те заслужават приоритетно третиране чрез мерки, насочени към подкрепа, защита, ориентация и приобщаване, както и към улесняване на пълноценното възползване от новите възможности за заетост, създавани от двойния преход; като има предвид, че според проучване на Eurofound тенденциите за доходите на по-възрастното население са повлияни от ефективната социална закрила през целия им живот, докато при по-младите групи основно влияние оказва заетостта;
- Р. като има предвид, че Парламентът многократно е подчертавал значението на своето подходящо, редовно и структурирано участие в процеса и диалога на европейския семестър с цел повишаване на прозрачността, демократичната отчетност и ангажираността по отношение на вземаните решения, по-специално чрез провеждане на икономически и социален диалог; като има предвид, че участието на социалните партньори и организациите на гражданското общество също е от решаващо значение, за да може процесът на европейския семестър да стане по-демократичен;
- С. като има предвид, че комисията по икономически и парични въпроси на Парламента прие своята позиция относно новите правила за икономическо управление, които заменят Регламента относно многостранния бюджетен надзор, известен също като „предпазни мерки на Пакта за стабилност и растеж“; като има предвид, че предложението цели разработването на по-надеждни и гъвкави фискални правила и укрепването на инвестиционното, демократичното и социалното измерение на тази рамка, включително чрез прилагане на ЕССП и стандартите за здравословни и безопасни условия на труд;
1. подчертава, че някои от целите на устойчивия икономически растеж и развитие трябва да бъдат гарантирането на благосъстояние чрез приобщаваща социално-екологична и цифрова трансформация на икономиките, за да се предотвратят евентуални социални, икономически, цифрови и екологични дисбаланси чрез борба с бедността, намаляване на неравенствата и създаване на достойни работни места с подходящи възнаграждения и условия на труд, като същевременно се осигури ефективно регулиране на изкуствения интелект на работното място и се гарантира приважане в съответствие с ЦУР и ЕССП, както и укрепване на икономическото, социалното и териториалното сближаване;
 2. подчертава значението на иновациите при актуалния мониторинг на пазара на труда и на предлагането и търсенето на умения на професионално, секторно и регионално равнище, за да се подпомогне идентифицирането, съчетаването и прогнозирането на възможностите и съответните потребности от професионални и трансверсални умения, както и да се подготвят нашите икономики, като станат

по-устойчиви на бъдещи шокове; призовава държавите членки и доставчиците на услуги в областта на образованието и обучението да подобрят сътрудничеството си със социалните партньори, публичните органи и стопанските сектори, с цел идентифициране на съществуващите и прогнозиране на бъдещите потребности от умения, като те се обвързват с предлаганите обучения и тяхното съдържание; подчертава също толкова важното редовно проследяване на условията на труд чрез провеждане на системни и качествени представителни проучвания в целия ЕС, както и предоставянето на доказателства за предприемането на ефективни мерки за прогнозиране и преодоляване на недостига на работна ръка;

3. подчертава необходимостта от влагане на значителни инвестиции в работниците и от предлагане на качествено, ориентирано към бъдещето, приобщаващо и субсидирано образование и обучение, при което да се вземат предвид индивидуалните стремежи на хората в области, свързани с търсени на пазара на труда умения и компетентности, както и в ориентирани към бъдещето сектори, в съответствие с местните и регионалните потребности, включително чрез признаване на индивидуалното и всеобщо право на работниците на качествено, приобщаващо и безплатно обучение през целия живот; призовава държавите членки да преодолеят неравенствата и пропуските в достъпа до обучение и да оползотворят неизползвания потенциал на безработните лица и недостатъчно заетите групи, за да се гарантира, че обучението за придобиване на умения е съобразено с потребностите на групите в уязвимо положение, като например лицата, които не участват в никаква форма на образование или обучение, по-възрастните работници, хората с увреждания и гражданите на трети държави; освен това подчертава, че трябва да се преодолеят несъответствията между търсените и предлаганите умения и недостигът на работна ръка на пазара на труда; подчертава необходимостта да се гарантира, че работниците са готови и участват активно в екологичния и цифровия преход, че те могат да се възползват от възможностите за нова заетост или кариерно развитие, както и че образователните и обучителните програми съответстват на потребностите на обучаваните лица, на планетата, на икономиката и на бъдещото общество;
4. подчертава, че трябва да се разгледа въпросът за подобряване на достъпа до качествена заетост в обществото, особено за групите, изложени на по-голям риск от бедност и социално изключване, за да се разработят по-добре адаптирани политики за активизиране и приобщаване; призовава Комисията и държавите членки да проучат добрите практики от множеството инициативи, прилагани в рамките на ЕС с цел справяне с дългосрочната безработица, включително и местни инициативи за създаване на работни места; подчертава, че е важно да се обърне специално внимание на по-младото поколение, което все още среща трудности при навлизането на пазара на труда, както и на децата, които са изложени на по-голям риск от изпадане в бедност и социално изключване; във връзка с това настоява, че трябва да се оцени по-добре въздействието на настоящите политики за създаването на работни места, както и за конкурентоспособността, икономическия растеж и развитието, с цел повишаване на капацитета на държавите членки за насърчаване на едновременна възходяща социална и икономическа конвергенция;

5. счита, че са необходими допълнителни мерки на ЕС за защита на работниците на работни места, които са в процес на промишлена трансформация, и за гарантиране на достойно равнище на доходи, включително чрез приемане на Директива на ЕС относно подходящ минимален доход, която би могла да допринесе за постигане на целта за значително намаляване на бедността във всички държави членки до 2030 г. и да гарантира интеграцията на лицата, които са извън пазара на труда, с решителни мерки за справяне със социалното измерение на кризата, свързана с разходите за живот, включително и въпросите за жилищното настаняване; призовава за подобряване на ориентираните към равенството на половете политики с цел преодоляване на неравенствата между половете и допринасяне за приобщаването на жените в екологичния и цифровия сектор чрез мерки, надхвърлящи обучението или заплащането, включително мерки за подобряване на психичното здраве и баланса между професионалния и личния живот; призовава за въвеждане на европейска рамка за насърчване на възходящата конвергенция на възнагражденията, като се очертава пътят към равно заплащане за труд с равна стойност и се гарантира бързо и амбициозно транспониране и прилагане на национално равнище на Директивата относно прозрачността на заплащането¹⁰, наред с преценка на работата, извършвана предимно от жени;
6. припомня, че създаването на качествени работни места и прилагането на стратегии за задържане на работниците са най-добрите начини за привличане на квалифицирана работна сила, и призовава работодателите да инвестират в своите работници; следователно предлага работодателите да създадат такива условия, ако се сблъскват с трудности при наемането на работници; подчертава, че трудностите при наемането на работници и недостигът на работна ръка, които са особено разпространени в секторите с неблагоприятни условия на труд и лошо качество на работните места, могат да се преодолеят чрез предлагане на достойни работни места с подходящо заплащане и условия на труд; подчертава, че поради това създаването на качествени и добре платени работни места, които подобряват качеството на живот, е от решаващо значение; изтъква, че от 11-те групи работници, посочени в резюмето на политиката на Eurofound от 10 октомври 2023 г. като ключови фактори за функционирането на критичните услуги по време на пандемията от COVID-19, шест групи са заемали работни места с качество, по-лошо от средното, а здравните работници и лицата, полагащи грижи, като цяло заемат работни места, характеризирани се с най-лошо качество; подчертава необходимостта от подобряване и улесняване на признаването на уменията и квалификациите в рамките на Съюза, включително и на граждани на държави извън ЕС, които следва да бъдат интегрирани на пазара на труда, като същевременно се гарантират справедливи условия на труд; подчертава, че е необходимо държавите членки да гарантират бързо и ефективно достоен стандарт на живот, да намалят бедността сред работещите и да насърчат социалното сближаване; подчертава, че държавите членки трябва да приложат бързо Директивата относно адекватните минимални работни заплати¹¹;

¹⁰ Директива (ЕС) 2023/970 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за укрепване прилагането на принципа на равно заплащане на жените и мъжете за равен труд или за труд с равна стойност чрез прозрачност в заплащането и механизми за прилагане (ОВ L 132, 17.5.2023 г., стр. 21).

¹¹ Директива (ЕС) 2022/2041 на Европейския парламент и на Съвета от 19 октомври 2022 г. относно

7. подкрепя увеличаването на средствата на ЕС, предназначени за социални цели, и насърчаването на ориентирани към бъдещето инвестиции, насочени към справедлив екологичен и цифров преход, като същевременно се постигат полезни взаимодействия между съответните различни фондове на ЕС, със силно социално измерение, включително равенство между половете, еднакви възможности за групите, изложени на по-висок риск от бедност и социално изключване, и равен достъп до социална закрила и основни услуги, като например образование, здравеопазване, финансово достъпни жилища и цифрова инфраструктура; подчертава, че финансовите инструменти на всички равнища трябва да станат по-смесени и групирани и по-малко фрагментирани, а тяхното управление – по-небюрократично;
8. припомня необходимостта от техническа подкрепа, по-специално за МСП и стартиращите предприятия, във връзка с осигуряването на обучение и наемане на нови квалифицирани служители с подходящи умения в съответствие с националните политики и капацитета на държавите, както и от инициативи на ЕС за финансиране, допринасящи, наред с другото, за опростяване на нормативната уредба и за подкрепа на дългосрочния и устойчив промишлен растеж и развитие; същевременно те трябва да отразяват по-добре акцента върху работниците и качествените работни места, да гарантират екологична справедливост и териториално сближаване и да интегрират въпроса за равенството между половете;
9. счита, че фискалните правила на ЕС следва да предоставят възможност за извършване на необходимите реформи, за осигуряване на публични инвестиции и за финансиране за цифровия и справедлив преход към икономика с нулеви въглеродни емисии, както и за правилното прилагане на принципите на ЕССП и на социалните инвестиции; призовава за по-нататъшно интегриране на принципите на ЕССП в икономическите и бюджетните политики и призовава Комисията да продължи да насърчава по-системното използване на оценката за разпределителното въздействие при планирането и бюджетирането на реформите; подчертава, че макар да е необходимо да се намали публичният дълг в разумен срок, както се изисква от Пакта за стабилност и растеж, по-малките или по-задължнелите държави членки се нуждаят от по-гъвкави индивидуални планове за корекции, които да им осигуряват достатъчно фискално пространство, за да могат да се реализират инвестициите и реформите, необходими за социално справедливия екологичен и цифров преход, по такъв начин, че никой да не бъде пренебрегнат;
10. припомня на държавите членки техния ангажимент за реализиране на реформи и инвестиции, които да имат социално въздействие и да допринасят за икономическото, социалното и териториалното сближаване на ЕС и за генерирането на устойчив и приобщаващ растеж и развитие, както и да допринасят за прилагането на ЕССП чрез националните планове за възстановяване и устойчивост, бъдещите средносрочни структурни планове във фискалната област и националните планове за действие за прилагане на гаранцията на ЕС за децата; подчертава, че кризата с издръжката на живота прави

адекватните минимални работни заплати в Европейския съюз (ОВ L 275, 25.10.2022 г., стр. 33).

още по-важно прилагането на национално ниво на гаранцията за децата, на засилената гаранция за младежта и на стратегията на ЕС за правата на хората с увреждания; призовава държавите членки да приложат бързо своите национални планове за действие във връзка с гаранцията на ЕС за децата и да осигурят наличието на достъпни и качествени социални услуги на приемлива цена, като например образование и грижи в ранна детска възраст, извънучилищни грижи, образование, професионално обучение, жилищно настаняване, здравни услуги и дългосрочни грижи, като необходимо условие за гарантирането на равенство, и да обърнат специално внимание на обхващането на всички уязвими групи, включително хората с увреждания, мигрантите, етническите малцинства, в това число и ромите, както и бездомните лица;

11. призовава за интегриране на ЕССП във всички съответни фондове на ЕС чрез въвеждане на обвързаност със социалните условия в правилата за разпределянето на средства, като част от Финансовия регламент¹², който регламентира общия бюджет на ЕС; призовава Комисията да проучи възможността за преразглеждане на Директивата за обществените поръчки с цел допълнително укрепване на социалната клауза и привеждането ѝ в съответствие с предстоящите правила на Съюза относно надлежната проверка, като същевременно се гарантира, че облагодетелстваните дружества и подизпълнители подкрепят колективното договаряне и зачитат правата на работниците; настоятелно призовава Комисията да насърчава колективното договаряне, демокрацията на работното място и социалния диалог чрез европейския семестър, по-специално в специфичните за всяка държава препоръки, с цел да се гарантира достойно заплащане на труда чрез колективно договаряне;
12. отбелязва предложенията на Комисията за нови регламенти при преразглеждането на рамката за икономическо управление от април 2023 г. с цел укрепване на устойчивостта на обслужването на дълга и неговото намаляване, както и засилване на устойчивия и приобщаващ икономически растеж чрез инвестиции и реформи, включително планове за фискални корекции, осигуряващи възможности за социални инвестиции; призовава Комисията да оцени какви разходи, реформи и инвестиции са нужни за постигане на дългосрочните социално-икономически цели, които са необходими за изпълнението на общите приоритети на ЕС, определени в преразгледаната рамка за икономическо управление, както и на ключовите етапи в националните планове за възстановяване и устойчивост, и които са необходими за изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки, както и на бъдещите средносрочни структурни планове във фискалната област; призовава Комисията да предложи нова система за изчисляване на прекомерния дефицит въз основа на тази оценка, за да се повиши справедливостта по време на екологичния и цифровия преход, както и социалната устойчивост и прилагането на ЕССП, като същевременно се гарантира устойчивост на публичните финанси в държавите членки;

¹² Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

13. призовава Комисията да разработи структура на икономическо управление в ЕС, която да отразява в еднаква степен икономическите, социалните и екологичните политики и цели, и да се основава на прозрачност, отчетност, солидарност, интеграция, социална справедливост, справедливо разпределение на богатството, конвергенция, равенство между половете, качествени обществени и социални услуги, включително качествени публични системи за образование и обучение, и по-специално достъпно за всички хора професионално обучение, качествена заетост и устойчиво развитие; подчертава, че регионалните и местните измерения са ключови фактори в тази нова структура на икономическо управление, и отново изтъква ролята на регионалните партньорства за иновации за гарантиране на териториалното сближаване;
14. приветства факта, че за да се насърчи възходящата социална конвергенция, процедурата за многостранно наблюдение, посочена в член 148, параграф 4 от ДФЕС, за първи път беше допълнена от система за ранно предупреждение в рамките на европейския семестър чрез рамка за социална конвергенция, която би могла да насърчи коригирането на рисковете за социалната конвергенция, идентифицирани чрез набора от водещи социални показатели и чрез публикуваните от Комисията доклади за социалната конвергенция; подчертава значението на интегрирането на рамката за социална конвергенция в европейския семестър, още от началото на цикъла през 2025 г., като се избягва краткосрочната ориентираност; подчертава, че е важно рисковете във връзка със социалните различия да бъдат включени в специфичните за всяка държава препоръки, и по-специално рисковете, касаещи ранното развитие на лицата, които могат да имат дълготрайни последици за тях, като например равният достъп до качествено образование и здравеопазване, и подчертава, че е важно те да бъдат взети предвид при изготвянето на плановете за фискални корекции и средносрочните структурни планове във фискалната област; счита, че е наложително държавите членки да поддържат гъвкавост при техните бюджетни и политически решения, за да се отговори на различните социално-икономически условия и уникалните предизвикателства, пред които са изправени отделните държави членки, като същевременно се гарантира, че при вземането на решения се отчитат особеностите на национално, регионално или местно равнище;
15. призовава за преразгледан и по-демократичен процес на европейския семестър, със засилен роля на Парламента при определянето на макроикономическите и социалните приоритети на политиката и проследяване на тяхното изпълнение, по-специално сред населението с ниски доходи и в селските райони; подчертава, че е важно Парламентът да участва надлежно, редовно и структурирано в европейския семестър, за да се увеличат прозрачността и демократичната отчетност, включително по отношение на националните средносрочни структурни планове във фискалната област, по-специално във връзка с оценката на специфичните за всяка държава препоръки и на рисковете за социалното сближаване, както и на напредъка по прилагането на принципите на ЕССП; призовава Комисията да определи в регламента стандарти за качество на консултациите със заинтересованите страни, като изрично включи гражданското общество и участниците в социалната икономика; призовава за засилено сътрудничество между водещите комисии на Парламента и подчертава възможността за създаване на специална работна група на Парламента, която да гарантира диалог с

представителите на държавите членки, регионалните и местните органи, както и със заинтересованите страни, за да се увеличи прозрачността и отчетността на решенията относно приоритетите на макроикономическата и социалната политика; отправя искане към Комисията да постигне напредък във връзка със социалната таксономия на ЕС;

16. отново потвърждава ролята на социалните партньори за укрепването на социалния диалог и счита, че при преразглеждането на процеса на европейския семестър следва да се насърчава прозрачността и по-нататъшния структуриран и съдържателен диалог със съответните заинтересовани страни, по-специално съответните социални партньори и организации на гражданското общество, по основните въпроси на политиката, по целесъобразност, в съответствие с разпоредбите на ДФЕС и националните правни и политически договорености; подчертава необходимостта от активно участие на профсъюзите и представителите на работниците, за да се гарантира ефективен и справедлив преход, и призовава държавите членки да премахнат всякакво национално законодателство, което пречи на колективното договаряне;
17. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Тазгодишният доклад относно европейския семестър за координация на икономическите политики: аспекти, свързани със заетостта и социалните въпроси, беше изготвен в контекста на текущия преглед на механизма на ЕС за икономическо управление. Инструментите на ЕС за икономическо управление са интегрирани в европейския семестър. Това води главно до многостранно и двустранно наблюдение на фискалните политики на държавите членки на ниво ЕС в рамките на Пакта за стабилност и растеж, както и на икономическите и структурните политики по процедурата при макроикономически дисбаланси (ПМД) и политиките по заетостта съгласно насоките за заетостта.

В доклада се обяснява, че в контекста на бавния икономически растеж и относително стабилните пазари на труда с несигурни икономически перспективи, кризата във връзка с разходите за живот засяга всички хора, но най-вече уязвимите групи. Следователно неравенствата и рискът от бедност ще продължават да бъдат основни проблеми и в бъдеще. Продължаващите геополитически конфликти, като например продължителната агресивна война на Русия срещу Украйна и по-широките регионални последици от израелско-палестинския конфликт, изострят тези отрицателни тенденции. Освен това в доклада се признава, че двойният преход (екологичен и цифров преход) може да окаже значително въздействие върху околната среда, икономиката и хората, като разширява някои икономически дейности и допринася за устойчивия растеж и развитие, но освен това той може да води до повече различия между отделните региони и тяхното население. И накрая, демографските тенденции, т.е. застаряването на населението и изтичането на мозъци, увеличават тези различия и допринасят за недостига на умения и работна ръка, като на свой ред водят до намаляване на броя на служителите, които финансират модела на социално подпомагане в ЕС.

В този контекст в доклада се призовава за модернизирани на редица аспекти на пазара на труда, с цел да се преодолеят несъответствията между търсенето и предлагането на умения и недостигът на работна ръка на пазара на труда, да се използва големият потенциал и да се минимизират рисковете от двойния преход. По-конкретно в доклада се призовава за:

- иновации при актуалния мониторинг на пазара на труда и предлагането и търсенето на умения, включително чрез признаване на индивидуалното право на всички хора на качествено и приобщаващо обучение през целия живот, без разходи за работниците, както и чрез признаване на неизползвания потенциал на безработните и недостатъчно заетите лица;
- създаването на качествени работни места и прилагането на стратегии за задържане на работниците, тъй като това са най-добрите начини за привличане на квалифицирана работна сила;
- подобряване на достъпа до качествена заетост в обществото, особено за групите, които са изложени на по-висок риск от бедност и социално изключване, и по-нататъшни действия на ЕС за защита на работниците на работните места, които са в процес на промишлена трансформация, както и за гарантиране на достойно равнище на доходи, включително чрез Директива на ЕС относно адекватния минимален доход;
- необходимостта от техническа подкрепа, по-специално за МСП и стартиращите

предприятия, във връзка с осигуряването на обучение и наемането на нови квалифицирани служители с подходящи умения в съответствие с националните политики и капацитета на държавите.

В подкрепа на тази модернизация и трансформация в доклада се посочва необходимостта от увеличаване на финансирането от ЕС, предназначено за социални цели, и от насърчаване на ориентирани към бъдещето инвестиции, насочени към справедливия екологичен и цифров преход, като същевременно се постигат полезни взаимодействия между съответните различни фондове на ЕС, със силно социално измерение. В този контекст подчертава също така, че финансовите инструменти на всички нива трябва да станат по-малко фрагментирани и тяхното управление да бъде по-небюрократично, по-смесено и групирано.

В допълнение, докладът обяснява как добре планираните фискални правила на ЕС могат да предоставят възможност за извършване на необходимите реформи и за осигуряване на публични инвестиции и финансиране за цифровия и справедлив преход към икономика с нулеви въглеродни емисии, както и за правилното прилагане на принципите на Европейския стълб на социалните права и на социалните инвестиции. За тази цел в доклада се призовава за:

- по-нататъшно интегриране на принципите на Европейския стълб на социалните права в икономическите бюджетни политики, включително чрез въвеждане на обвързаност със социалните условия в правилата за разпределяне на средства на ЕС, като част от Финансовия регламент, регламентиращ общия бюджет на ЕС;
- Комисията да продължи да насърчава по-системното използване на оценката за разпределителното въздействие при планирането и бюджетирането на реформите;
- възможността за разработване на по-гъвкави индивидуални планове за корекции за държавите членки, особено за по-задлъжнелите от тях, което от своя страна им осигурява достатъчно фискално пространство за реализиране на инвестициите и реформите, необходими за социално справедливия екологичен и цифров преход.

Накрая, в доклада се подчертава как някои нови и преразгледани процеси в рамките на европейския семестър могат да допринесат за прилагането на по-демократичен, отчетен и прозрачен механизъм. В този контекст приветства рамката за социална конвергенция – система за ранно предупреждение, която беше използвана за първи път при процедурата за многостранно наблюдение през 2024 г., която би могла да насърчи коригирането на рисковете за социалното сближаване, идентифицирани чрез набора от водещи социални показатели и чрез докладите за социалната конвергенция, публикувани от Комисията. В доклада се подчертава необходимостта от пълно интегриране на рамката в процеса на европейския семестър, още от началото на цикъла през 2025 г., включително чрез използване на нейните резултати за изготвянето на специфични за всяка държава препоръки. Освен това в доклада се подчертава колко е важно Европейският парламент да участва надлежно, редовно и структурирано в европейския семестър. Призовава за засилено сътрудничество между водещите комисии на Европейския парламент и подчертава възможността за създаване на специална работна група на Парламента, която да гарантира диалог с представителите на държавите членки, с регионалните и местните органи, както и със заинтересованите страни, които също трябва да бъдат основни участници в процеса на европейския семестър.

ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА

Докладчикът декларира в рамките на своята изключителна отговорност, че не е получил информация от нито един субект или лице, които да бъдат посочени в настоящото приложение съгласно член 8 от приложение I към Правилника за дейността.

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	14.2.2024
Резултат от окончателното гласуване	+: 32 -: 5 0: 3
Членове, присъствали на окончателното гласуване	João Albuquerque, Atidzhe Alieva-Veli, Marc Angel, Gabriele Bischoff, Milan Brglez, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, Ilan De Basso, Margarita de la Pisa Carrión, Klára Dobrev, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Cindy Franssen, Chiara Gemma, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Stelios Kypouropoulos, Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Jozef Mihál, Max Orville, Sandra Pereira, Dragoş Pîslaru, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Antonio Maria Rinaldi, Daniela Rondinelli, Pirkko Ruohonen-Lerner, Mounir Satouri, Monica Semedo, Marianne Vind, Maria Walsh
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Catherine Amalric, Rosa D'Amato, Paola Ghidoni, Wolfram Pirchner, Kim Van Sparrentak
Заместници (чл. 209, параграф 7), присъствали на окончателното гласуване	Vilija Blinkevičiūtė, France Jamet

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ

32	+
PPE	Jarosław Duda, Cindy Franssen, Stelios Kypourouopoulos, Miriam Lexmann, Wolfram Pirchner, Dennis Radtke, Maria Walsh
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Catherine Amalric, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, Jozef Mihál, Max Orville, Dragoş Pişlaru, Monica Semedo
S&D	João Albuquerque, Marc Angel, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Ilan De Basso, Klára Dobrev, Estrella Durá Ferrandis, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginell, Agnes Jongerius, Daniela Rondinelli, Marianne Vind
Verts/ALE	Rosa D'Amato, Katrin Langensiepen, Mounir Satouri, Kim Van Sparrentak

5	-
ECR	Margarita de la Pisa Carrión, Elzbieta Rafalska, Pirkko Ruohonen-Lerner
ID	France Jamet
The Left	Sandra Pereira

3	0
ECR	Chiara Gemma
ID	Paola Ghidoni, Antonio Maria Rinaldi

Легенда на използваните знаци:

+ : „за“

- : „против“

0 : „въздържал се“